

V. Cap:

Om Præsternis Embede med Sacramenterne og lønlig Skriftemaal.

1. Art: [2-5-1]

Præsterne skulle i Kirken forrette og uddeele de hellige Sacramenter, Daabens og Naderens, aldelis efter Christi egen Indstiftelse med den Læsning og Ceremonier, som sædvanlige ere.

2. [2-5-2]

Saa fremt nogen Præst, enten døber Børn, eller Naderens Sacramente forretter i nogens Huus, uden Fornødenhed det udkræver, skal hand give til Straf fyrretyve Lod Sølv, og den, som det lader gjøre, et hundred Lod Sølv.

3. [2-5-3]

Børn skulle døbis i Kirkens Funt, eller Bekken, og maa dertil ej brugis noget Kar, Fad, eller Bekken, som til anden Brug i Husene ere beskikkede.

4. [2-5-4]

Egtefolkis Børn døbis, naar Tienisten er ude, men Hore- og Slegfred-Børn skulle i Kiøbstæderne døbis efter tolv Slet, og paa Landsbyerne naar de have offret med de egne Børn; Og med saadanne Hore- og Slegfred-Børn maa ej offris.

5. [2-5-5]

De skal være Vidnisbyrd og Faddere til Daaben, som ere ærlige og Uberygtede Folk; Dog maa dertil ej fleree bedis end fem af Mands og Qvindis Personer tilsammen.

6. [2-5-6]

Hvo som lader sine Børn ligge Udøbte uden Kirken over otte Dage, efterat de ere fødte, skal have forbrut tyve Lod Sølv til næste Hospital, som af Kongens Befalningsmand, eller Stædets Øvrighed, skal indkrævis, som de agte at forsvare. Dersom Børnene ere svage, have hver Christne Forældre saadant tilbørlig i Agt at tage, at ingen Saligheds Middel bliver ved nogen Forsømmelse efterlat.

7. [2-5-7]

Forsømme Forældrene at lade Barn komme til Daaben, og det uden Daab bortdøer, da stande de aabenbarlig Skrifte, som derudj ere skyldige.

8. [2-5-8]

Børn, som for deris Svagheds Skyld ere hiemmedøbte, skulle, saa snart de komme til pas, føris til Kirken, og deris Daab af Præsten stadfæstis og forkyndis i Faddernis Nærværelse paa den sædvanlige Maade.

9. [2-5-9]

Men ingenlunde skulle de døbis igien, uden saa er, at der er Tvifl paa, om de ere døbte, og ej med Vidner bevisis, at de rettelig døbte, ere.

Ovenstående uddrag fra Danske Lov, digital udgave, sker med tilladelse fra Bjørn Andersen, BA Forlag <http://bjoerna.dk/>

Resterende dokumenter er transskriberet af mig med anvendelse af OCR-program, udviklet specielt til læsning af Gotisk bogtryk.

Fra kirkeritualet 25.juli 1685

II Cap.) Om Daaben

(Forandret og nøiere bestemt ved Fr. 19 Mart. 1745, 27 Jul. 1771 og 7 Maj. 1783. cfr. L. 2 B. 5 Cap.).

I Art.) Om Børnedaaben.

Ingen maae lade sine Børn opholde fra Daaben over den Tid, som Loven ommelder, i hvo det end være kan; Men saasnart Barnet bliver født til Verden, skal christelige Forældre eller andre Hosværende drage Omsorg, at det ved Daaben bliver igienfødt, der snarest skee kan (See Fr. 17 Jul. 1771)

De, som vil have deres Børn døbte, skal Dagen tilforn give Præsten det tilkiende, og lade baade sit eget saavel som barnets og Faddernes Navne indføre i Kirkebogen, hvilket Præsterne paa Landet selv forrette; Men Klokkerne i Kiøbstæderne, dog under Sogne-Præstens Inspection. Alle Børn skal døbes i Kirken i dens Funt eller Bekken og 3de Sinde overøses med reent og bart Vand paa deres blotte Hoveder: I Navn Gud Faders, Søns og Hellig Aands. Ægtefolks Børn, døbes strax efter Prædike-Tienesten, men Hore- og Slegfred-Børn skal i Kiøbstæderne døbes efter Tolv Slet, og paa Landet, naar de have ofret med de Ægte Børn, eller naar al Tienesten er ude; Og med saadanne Hore- og Slegfred-Børn maae ei ofres (Forandret ved Fr. 13 Jun. 1771 og 27 Febr. 1772). De skal være Vidnesbyrd og Faddere til Daaben, som ere ærlige og uberygtede Folk *) *Cfr. Rescr. 6 Sept. 1690*; Dog maae dertil ei flere bedes, end fem af Mands- og Qvindes-Personer tilsammen (See Fr. 13 Mart. 1683. III C. 5 §). Daaben forrettes paa den her anførte Maade (Forandret ved Fr. 7 Maj. 1783). Ingen uden ordinerede Personer maae forrette Daaben; Men, dersom Barnet befindes saa svagt, efterat det fuldkommen er født til Verden, at det ikke uden Livsfare kan komme til Kirken, da, saafremt ingen Præst er saa nær ved Haanden, eller anden skikkelig Mandsperson, som er kommen til skiels Alder, maae Jorde-Moderen, eller en anden gudfrygtig ærlig Qvinde, døbe det med bart Vand, og intet andet, saaledes: " Jeg døber dig i Navn Faders, Søns og Hellig Aands". Dog skal sligt skee i 2 eller 3 Personers Nærværelse, i det mindste, som derom kan bære Vidnesbyrd, at Barnet er rettelig døbt i den hellige Trefoldigheds Navn. Skulde det hænde sig, at Moderen hastig blev overilet med Fødselen, og Barnet var i Livsfare, efterat det fuldkommelig var født, saa at der ikke var Tid at kalde

nogle andre dertil, da maae hun selv døbe sit Barn paa forskrevne Maade; Døer det da, saa er det vel døbt, efterdi det har bekommet den rette Daab, hvorom Præsten underviser Modederen, at hun ingenlunde skal tvivle.

II Art.) Om hiemmedøbte Børn.

Intet Barn maae hiemmedøbes, med mindre Fornødenhed det udkræver, saa at det befindes saa svagt, at det ikke uden Livsfare kan komme til Kirken (See Fr. 27 Jul. 1771). Det Barn, som formedelst Legemets Svaghed i andres Overværelse saaledes hiemmedøbes, skal dog føres til Kirken, naar det bliver saa stærkt, at det kan taale det, dog skal det ingenlunde døbes paa nye igien, efterdi der er ikkun een Daab; Men aleneste, at Barnets Daab maae af Guds Ords Tienere ved hænders Paalæggelse stadfæstes og forkyndes i Faddernes Nærværelse (paa den her anførte Maade. cfr. Fr. 7 Maj. 1783). Dersom og Børnene, formedelst stor Hastigheds Skyld, ikke er givet Navn i deres Hiemmedøbelse, saa gjør det dog ingenlunde Daaben ugyldig, at den jo alligevel er en ret og fuldkommen Daab, og maae man siden give Barnet sit Navn; men ikke døbe det for den Skyld om igien.

III Art.) Om Hitte - Børn.

Hitte - Børn og alle andre, om hvis Daab man ikke tilfulde er forsikret, skal føres til Kirken og i Fadderes Overværelse døbes aabenbarligen, ligesom andre Børn, efter forskrevne Skik og Maade. Og omendskiønt der maatte, som det undertiden skeer, findes en Seddel hos Barnet, at det er døbt, saa bør man dog ikke lide derpaa, paa det man ikke skal lade saa vigtig en Sag beroe paa saa løst og uvist et Vidne, hvorved Barnet i Længden selv kunde geraade i Tvivlsmaal om sin Salighed. Dog skal Præsten i slige Tilfælde flittig udforske og efterspørge Barnets Daab, om nogen kunde give vis Underretning derom; og derfor, saasnart et sligt Barn hos ham vorder angivet, skal han strax ved første Prædiken, om Barnets Helbred der kan taale, give Menigheden det tilkiende, om nogen af dem vidste eller kunde saae at vide, at Barnet havde bekommet Daaben; er det i Kiøbstæderne, da skeer den Lysning i alle Kirkerne samme Dag, og til alle Prædikerne med tilbørlig Bøn og Formaning; og dersom ingen videre Kundskab derefter bekommes, da døbes Barnet til næste Prædike-Dag, eller og en anden Dag strax i Ugen; Men er Barnet svagt, at man frygter at oppebie den Tid, da døber Præsten der, saasnart skee kan, eftersom sagt er. Naar slige Børn ere komne til Kirken, gjør Præsten, førend de døbes, en (her anført) Formaning ti! de Nærværende.

IV Art.) Om voxne Menneskers Daab.

De, som ere komne til skiels Alder og dog ikke ere døpte, men begiere af Guds Tienere at døbes, dem skal Præsterne strax indføre for Superintendenten, som skal bære Omsorg, at de blive vel og grundig underviste i deres Catechismo og andre Troens-Artikler. Imidlertid skal Præsterne idelig og alvorlig formane den, som vil døbes, at han ikke beviser nogen Skrømt og Hyklerie i dette høie Saligheds Værk, eller seer dermed hen til nogen verdslig Ære og Profit, men alene til sin Siels evige Salighed. Siden skal han hos Superintendenten i nogle Præsters Nærværelse nogle Gange overhøres ikke alene i sin Catechismo og christelige Børne-Lærdom, men endog i de fornemste Hovedstykker, som han

tilforn har været uenig med os i, saasom om den hellige Treenighed, om Christo, om de høiværdige Sacramenter og i Særdeleshed om Daabens Nytte og Fornødenhed. Naar han da er kommen saavidt, at han kan sin Catechismum og veed at svare til de fornemste Hovedstykker i den christelige Troe, saa at han til dette hellige Daabens Sacramente vel kan annammes, skal sligt Søndagen tilforn gives den ganske Menighed tilkiende og gøres offentlig Bøn til Gud for hans Omvendelse. Hvorpaa næste Prædikedag med hans Daab forholdes paa den her anførte Maade (cfr. Fr. 7 Maj. 1783).

Afsindige Mennesker og de, som ere fra deres Forstand, maae ikke tiltrædes Daaben, naar de ere gamle, med mindre de komme til sig igien, og kunde saa at blive underviste til Salighed.

19. marts 1745

Frdg. om misbrug Ved Hjemmedaaben i Danmark at afskaffe.

Vi Christian den Sjette osv. G.v.: At, endskjøndt Loven saa tydelig 2. Bogs 5. Kap. 1. og 2. Art. under 40 Lod Sølv's Straf af Præsten og 100 Lod Sølv af dem, som lade døbe, har forbudt Daabens Forretning i private Huse uden i Nødsfald, saa maa Vi dog ugjerne fornemme, at det ikke alene sker, men at den Misbrug skal have taget Overhaand paa Landet, at fornemme Folk, ja endog, som værre er, Præsterne selv skulle paa mange Steder have taget sig en Ret til selv hjemme i Huset at døbe deres egne Børn og ikke lade saadan deres Børnedaab af Præsten konfirmere, førend paa samme Dag, da deres Hustruer holde deres Kirkegang; og fordi Præsten, som skulde holde over Kirkeskik, selv gjør det, saa ere de saa meget mindre beføiede til at nægte andre det samme, som det begjære, hvorved den offentlige Gudstjeneste foragtes, og Gud fortørnes ved Svagheds usandfærdige Paaskud. Da, til saadan Misbrug at afskaffe, ville Vi ikke aleneste Lovens Bydende i alle Maader hermed allern, have igjentaaget, hvormed al Øvrighed, geistlig og verdslig, skal have vedbørlig Indseende, saa og Vores Landfiskaler bør tage deres Embede i Agt og saadan Lovens Overtrædelse paatale, men endog hermed have anordnet og befalet:

1. At Præsterne intet Barn maa hjemme døbe, uden virkelig Barnets Svaghed er vis og upaatvivlelig, saaledes, at naar fornemme Folk det begjære af Præsten, da skulle de give det skriftlig under deres Haand, at Barnet er saa svagt, at det ikke kan uden Livsfare føres til Kirken eller oppebie længere Tid, og Præsten selv, førend han døber, skal erkyndige sig af de hosværende om Barnets Svaghed, hvad Tegn dertil er, og det i sin Kirkebog antegne.

2. Naar saadant Barn er hjemmedøbt og igjen bliver nogenlunde ved Helbred, saa det, uden Livsfare, kan føres til Kirke, da maa det ikke henligge til Moderens Kirkegang, men skal næste Søndag eller Helligdag efter, Paa den sædvanlige Tid, som i Loven er fastsat og befalet, føres til Kirken, og Daaben offentlig i Forsamlingen stadfæstes, efter Lovens 2. Bogs 5. Kap. 8. Art. og Ritualets pag. 73. Kirkeritualet 25. Juli 1685 II § 2.

3. Det skal i Særdeleshed være Præsterne alvorlig og strængelig forbudt, at uden der er kjendelig Livsfare eller hastig Nødsfald, selv at hjemmedøbte deres egne Børn; men, naar Fornødenheden det udfordrer, skulle de, saasnart Daaben er sket, skriftlig melde det til Provsten, tilligemed Svaghedens Omstændigheder, da Provsten har Magt til at undersøge, om det forholder sig saa, saa og bør drage Omsorg for, at Barnet kommer til Kirke, saasnart det uden Fare kan ske, og det offentlig for Menigheden, naar Gudstjeneste holdes, paa Søndag, Helligdag eller Maanedsbetedag, og ikke paa en aparte Dag, ikke heller paa same Dag, naar Moderens Kirkegang sker.

4. Derimod skal alt Traktement og Gjæstebud ved Barnedaab eller Daabens Konfirmation være aldeles forbudt og afskaffet, paa det saadan Omkostning ei skal gire Anledning til Hjemmedaabens Misbrug og Svagheds urigtige Foregivelse.

5. Som der og fornemmes, at der undertiden forefalder Disput, hvad Provsten, som efter Ritualen skal gjøre slige Forretninger hos Sognepræster, derfor skal nyde, da det paa nogle Steder er brugeligt, at Provsten tager det hele Offer, som, falder paa Alteret ved Børnedaab og Kirkegang af Fadderne og Følge; paa endel Steder, at Provsten ikkun tager det Offer, som den lægger paa Alteret, der bærer Barnet, eller det, som Kirkegangskonen selv offer. men ikke Faddernes og Følgets Offer; andre Steder Præsten beholder Ofret og salarerer Provsten aparte; da, at derndi kan være et Reglement, da fastsættes, at Provsten for sin Reise og Umage skal have i det mindste 2 Rdlr. for en Barnedaab og ligesaa meget for Kirkegang af Sognepræsten, hvad heller det lægges paa Alteret af den, som offerer, eller gives ham i Haanden.

6. Da det og kan ske, at Præsterne, som bo paa Insuler eller saa langt borte, at de ikke kunne faa Provsten saa hastig hentet, da paa det Børnedaaben ikke derefter skal opholdes, kan det være Præsten tilladt, selv at døbe sit Barn eller at lade det døbe af nærmeste Præst, dog saa at det Provsten strax tilkjendegives, og at ham derfor intet afgaar.

3. juli 1771

Frdg. anl. Bøders og al anden Strafs Eftergivelse for Leiermaal, samt om slige Børns Daab med videre.

Vi Christian den Syvende osv. G. v., at, da ledige Personer, som udenfor Ægteskab avle Børn sammen, ved de for saadant Leiermaal i Loven fastsatte Bøder og anden Straf, ofte hindres fra at efterkomme de dem som Forældre paaliggende Pligter til Børnenes Opdragelse, saa have Vi, for at sætte dem i Stand til at opfylde disse Pligter, allern. funden for godt aldeles at eftergive og ophæve saavel Leiermaalsbøderne som al anden for Leiermaal fastsat Straf, og især den ved Forordningen af 8. Juni 1767 dikterede Straf af at sidde paa Vand og Brød. Ligeledes ville Vi og allern., at der, ved slige Børns Daab, aldeles ikke,

enten i Henseende til Tiden eller det, der erlægges til Præsten og Øvrige Kirkebetjente, eller andre Omstændigheder, maa gjøres nogen Forskjel imellem dem og ægte Børn, og at deres Fødsel udenfor Ægteskab ingenlunde maa anses som en Plet eller dem i nogen Maade forekastes eller bebreides. Naar og en af tvende Ægtefolk maatte forse sig og bedrive Hor, da tilkommer det alene den uskyldige og fornærmede Ægtefælle at klage derover, og saalænge samme tier stille, skal det ikke være nogen anden tilladt derpaa at tale.

27. Juli. 1771

Fdg. anl. Børns Hjemmedaab med videre.

Vi Christian den Syvende osv. G. v.: at, da de spæde og nyfødte Børns Helbred ofte maa lide og deres Liv sættes i Fare ved det, at de ifølge Forordningen af 19. Marts 1745 ikke, uden under særdeles Vilkaar, maa hjemmedøbes, men strax, eller efter nogle Dages Forløb, skulle bringes til Kirken for der offentlig at døbes, og det, uden Henseende til Aarets Tid, Vejrligets Haardhed, og Veiens Længde og Besværlighed, med videre: Saa have Vi allern. fundet for godt, hermed, for saa vidt, at igjenkalde bemeldte Forordning, og overlade det derimod til Forældrene selv, efter det, Barnets Helbred og Omstændigheder udfordre, saavel at lade det hjemmedøbte, hvilket Præsten, naar det af ham forlanges, ikke maa nægte at forrette, som siden, naar det, uden Fare for Barnets Liv og Helbred, kan ske, at lade det bringe til Kirken; hvilket dog Forældrene ikke skulle være forbundne til, inden nogen vis Tid efter Loven at lade ske, hvorimod Vi desto sikkrere forvente, at ingen, uden Nødvendighed, udsætter deres nyfødte Børns Daab.

27. februar 1772

Pl., hvorved Forordningen af 13. Juni 1771, anlangende Bøders og al anden Strafs Eftergivelse for Leiermaal, med videre, igjenkaldes og ophæves.

Vi Christian den Syvende osv. G. v.: at som Vi ved Vores den 13. Juni 1771 udgangne Forordning, anlangende Bøders og al anden Strafs Eftergivelse for Leiermaal, med videre, have henset paa, at Forældre kunde, desformedelst, desto bedre sættes i Stand til at opfylde deres Pligter, ved deslige, udenfor Ægtestab, avlede Børns Opdragelse; men det derimod fornemmes, at denne Forordning, tværtimod saadan Vores allern. Hensigt, har givet Anledning til mange Forargelser, samt Ærbarheds og gode Sæders Overtrædelser, ligesom og, ved saadant Misbrug, lovlige Ægteskaber forhindres, saa have Vi allern. funden for godt at anordne og befale

... , at forbemeldte Forordning af 13. Juni 1771 skal, for Fremtiden, være igjenkaldet og ophævet, og dermed at bør forholdes efter Loven, samt andre om deslige Forseelser forhen gjorde Anordninger. Dog paa det de udenfor Ægteskab avlede Børns Fødsel ikke skal være dem til Hinder i deres lovlige Nærings Brug, ville Vi, at det fremdeles derved skal forblive, at saadan deres Fødsel ingenlunde maa anses som en Plet, eller dem i nogen Maade forekastes eller bebreides.

7. maj 1783

Frdg. anl. den Formular, som herefter skal bruges ved den hellige Daab.

Vi Christian den Syvende osv. G. v., at eftersom Gud har betroet Os høieste Opsyn over sin kristelige Kirke i Vore Riger og Lande, og derved forpligtet Os saavel til at vaage for Lærdommens Renhed, som til at fremme og vedligeholde sand Opbyggelse i den offentlige Gudstjeneste; saa have Vi, til dette Øiemærke destofør at opnaa, fundet fornødent, at nogen Forandring maatte gjøres i den hidtil brugte Formular ved Daabens hellige Handling, da det er unægteligt, at Besværelsen, som længe har været afskaffet i andre protestantiske Lande, men er dog hidtil mod alle Retsindiges Ønske beholdt i Vores Kirke, ei alene har aldeles ingen Grund i den hellige Skrift, men kan og lettelig opvække Forargelse; tillige have Vi og betænkt, at flere og tydeligere Skriftens Vidnesbyrd, saavel om Arvesynden, som om Forløsningen ved vor Herre Jesum Kristum, burde ved Daaben indprentes i de tilstedeværende Kristnes Hukommelse, end den sædvanlige Formular giver dem Anledning til at erindre sig. Thi ville Vi nu hermed allern, have anordnet, at ved den hellige Daab skal Formularen overalt, fra nu af, Ord til andet bruges saaledes, som følger:

Er Barnet hjemmedøbt?

Kjære Christne!

Efterdi Synden er indkommet i Verden formedelst et Menneske, og Døden formedelst Synden, og Døden trængte igjennem til alle Mennesker, fordi de syndede alle; saa er nu Fordummelsen kommet over alle Mennesker ved det ene Menneskes Fald. Hvorfor vi og alle ere af Naturen Vredens Børn, og os fattes Guds Ære. Men ligesom mange ere blevne til Syndere ved det ene Menneskes Ulydighed, saa skulle og mange vorde retfærdiggjorte ved den enes Jesu Christi Lydighed; thi saasom Synden haver regjeret ved Døden, saa skal og Naaden regjere ved Retfærdighed til det evige Liv formedelst Jesum Christum Vor Herre, hvilken er hengivet for vore Overtrædelser, og opreist til vor Retfærdiggjørelse; i hvilken og Gud vor Fader haver udvalgt os, før Verdens Grundvold blev lagt, at vi skulde være hellige og ustraffelige for hans Aasyn i Kjærlighed, og haver beskikket os i ham til sønlig Udkaarelse efter sin Villies Velbehagelighed, og taget os til Naade i denne sin Ælskte til sin herlige Naades Lov, saa at Vi have Forløsning formedelst hans Blod, som er vore Synders Forladelse. Men at vi

skulde faa Ret og Adgang til saadan Guds Naade i Christo, haver han indstiftet Igjenfødselsens og Fornylsens Bad, som sker ved den Hellig Aand, hvilken han udøser rigeligen over os formedelst Jesum Christum vor Frelser, at vi skulde retfærdiggjøes ved hans Naade, og efter Haabet vorde Arvinger til det evige Liv; thi Daaben er ikke Urenligheds Aflæggelse paa Kjødet, men en god Samvittighedspagt med Gud formedelst Jesu Christi Opstandelse. Paa det altsaa, at dette Barn (disse Børn), som er undfanget (ere undfangede) i Synd og født (født) i Misgjerning, maa se Guds Rige, i hvilket vor Herre Jesus selv haver sagt, at ingen kan indkomme, uden han fødes paa ny af Vand og Aand; saa ville vi og nu i den Herres Jesu Navn indlemme samme ved den hellige Daab i hans troende Kirke, til at faa Del i hans Salighed, efter den Orden og Maade, han selv haver foreskrevet, da han befalede sine Disciple: Gaar hen, og lærer alle Folk, og døber dem i Navnet Faderens, og Sønnens, og den Hellig Aands.

(Korsets Betegnelse.)

Annam det hellige Korsets Betegnelse baade paa dit Ansigt og paa dit Bryst, til et Vidnesbyrd, at du skal tro paa den korsfæstede Herre Jesum Christum.

Lader os alle bede:

O! almægtige evige Gud, vor Herres Jesu Christi Fader! Jeg raaber til dig over denne din Tjener (Tjenerinde, disse dine Tjenere, Tjenerinder), som beder om din Daabes Gave, og ved den aandelige Igjenfødselse begjærer din evige Naade. Herre! tag hannem (hende, dem) til dig. Og som du haver sagt: Beder, saa skulle I saa, leder, saa skulle I finde, banker, saa skal Eder oplades; saa giv nu denne (disse), som beder, dine Gaver, og oplad Døren for hannem (hende, dem), som banker, at han (hun, de) kan faa den evige Velsignelse i dette himmelske Bad, og dit Rige, som du haver os allesammen lovet og tilsagt formedelst vor Herre Jesum Christum. Amen!

Lader os høre det hellige Evangelium, som Marcus skriver 10. Kap. 13. V. til 17.

Og de førte smaa Børn til Jesum, at han skulde røre ved dem, og Disciplene lode ilde paa dem, som bare dem. Der Jesus det saa, blev han fortørnet og sagde til dem: Lader smaa Børn komme til mig, og forhindrer dem ikke; thi Guds Rige hører saadanne til. Sandelig siger jeg Eder: Hvo som ikke annammer Guds Rige, som et lidet Barn, den skal ikke komme derind. Og han tog dem i Favn, og lagde Hænderne paa dem og velsignede dem. Saa ville vi og til samme Velsignelse forhjælpe dette lille

Barn med vor andægtige Bøn til Gud:

Fader vor, du som er i Himlene! Helliget vorde dit Navn! Tilkomme dit Rige! Ske din Villie her paa Jorden, som den er i Himmelen! Giv os i Dag vort daglige Brød! Og forlad os vor Skyld, som og vi forlade vore Skyldnere! Og led

os ikke udi Fristelse! Men frels os fra det Onde! Thi Riget er dit, Magten og Æren i Evighed. Amen!

Gud bevare din Indgang og Udgang fra nu og til evig Tid! Amen!

(Spørges efter Barnets Navn).

Lovet være Gud og vor Herres Jesu Christi Fader, som efter sin store Barmhjertighed vil igjennøde dig til et levende Haab, formedelst Jesu Christi Opstandelse fra de Døde, men du begravnes med ham ved Daaben til Døden, paa det at ligesom Christus er opreist fra de Døde, formedelst Faderens Herlighed, saa skal og du vandre i et nyt Levnet.

(Præsten nævner Barnet).

Forsager du Djævelen? Ja.

Og alle hans Gjerninger? Ja.

Og alt hans Væsen? Ja.

Troer du paa Gud Fader, Almægtigste, Himlens og Jordens Skaber? Ja.

Troer du paa Jesum Christum, hans eenbaarne Søn vor Herre, som er undfangen af den Hellig Aand, født af Jomfru Maria; pint under Pontio Pilato; korsfæstet; død; og begravet; nedfoer til Helvede; opstod tredie Dag fra de Døde; opfoer til Himmels; sidder hos Gud Faders Almægtiges høire Haand. Derfra skal han igjenkomme, at dømmes Levende og Døde? Ja.

Troer du Paa den Hellig Aand? en hellig christelig Kirke at være, som er hellige Menneskers Samfund? Syndernes Forladelse; Legemets Opstandelse; og efter Døden det evige Liv? Ja.

Vil du paa denne Tro være døbt? Ja.

(Barnet nævnes).

N. Jeg døber dig i Navnet Faderens og Sønnens og den Hellig Aands. Amen!

Den Almægtigste Gud, vor Herres Jesu Christi Fader, som dig nu haver igjennødt formedelst Vand, og den Hellig Aand, og haver forladt dig alle dine Synder, han styrke dig med sin Naade til det evige Liv. Amen!

Fred være med dig. Amen!

(Til Fadderne ved Daaben).

I gode Christne, som have været Faddere til dette Barn (disse Børn), I skulle være Vidner, at det (de) er døbt (ere døbte) i den Hellige Treenigheds Navn. Saa skulle I ogsaa vide, hvad I ere samme Barn (Børn) Pligtige, om saa skeer, at Forældrene dø, førend det (de) kommer til Skjelsalder, at I da lade det (lade dem) oplære i den christelige Børnelærdom, om I ere der tilstede, at det (de) maa, naar det (de) opvoxer, blive ved Christum, ligesom det (de) nu ved Daaben er indpodet (ere indpodede) udi ham.

Fred være med Eder. Amen!

I øvrigt ville Vi allern., at Ritualets Anordning ved voxne Menneskers Daab, og ved Børns Daab, som ere i Livsfare, samt ved hjemmedøbte Børn, hvis Daab i Kirken skal bekræftes, tillige skal iagttages, for saavidt samme bestaar i Overensstemmelse med det, der nu er forordnet.

30. maj 1828:

F. om Adskilligt, som i Henseende til Daaben bliver at iagttage.

Vi Frederik den Sjette, osv. G. v.: at Vi ere komne i Erfaring om, hvorledes F. 27 Juli 1771, tvertimod sin Hensigt, jevnlig misbruges til utilbørlig Udsættelse med Børns Daab; hvorfor Vi have fundet det uomgjængelig fornødent at anordne passende Tvangsmidler mod de Forældre, der forsømme den Pligt, der baade efter Religionens og Statens Love paaligger dem i saa Henseende. Endvidere have Vi anseet det meest svarende til Daabens Væsen og Betydning, at den forrettes paa de til Gudstjenesten helligede Steder, og at Undtagelse derfra kun tilstedes i virkelige Nødvendigheds-Tilfælde. Saa have Vi og fundet det hensigtsmæssigt at give nærmere Bestemmelser angaaende nogle andre i Forbindelse dermed staaende Punkter. - Thi byde og befale Vi allernaadigst, som følger:

§ 1.

Ligesom det er Pligt for alle Forældre, der bekjende sig til den christelige Religion, at lade deres Børn ved Daabens Sakramente indlemme i den christne Kirkes Samfund, saaledes paaligger dem det og at opfylde denne Pligt inden en vis passende Tid. - Denne bestemmes saaledes, at Børn, der fødes fra 1ste Marts til 1ste Sept., begge inkl., skulle døbes inden 8 Uger efter Fødselen; hvorimod det tillades Forældre at udsætte Daaben af de Børn, som fødes i den øvrige Tid af Aaret, til den først paafølgende Mai Maanedes Udgang.

§ 2.

Daaben bør, som Sakrament, ordenligviis altid forrettes af vedkommende Præst og i Kirken.

Dog bør det, naar Barnet, formedelst beviisligt Sygdomstilfælde, kunde være Fare undergivet ved at føres til Kirken, være tilladt at lade det døbe i dets Hjem, og hvis saadan Svaghed skulde vedvare til Barnet naaer den i § 1 befalede Alder, skal det endog være Pligt at foranstalte det hjemmedøbt, da det ikke kan tilstedes, at lade det længere Tid henligge udøbt, ligesom det naturligviis og vilde være utilladeligt at føre det svage Barn til Kirken i en Tilstand, hvori dets Liv og Sundhed kunde være udsat for Fare.

§ 3.

Naar i Medhold af § 2 et Barn hjemmedøbes, skal Daaben dog forrettes af vedkommende Præst, medmindre Barnets Liv maatte være i saa øieblikkelig Livsfare, at det var umuligt at faae Daaben forrettet ved ham; thi i saa Fald skal

det være tilstedt, at lade en anden ordineret Mand, en Skolelærer eller en anden vel oplyst Christen af sat Alder og gode Sæder døbe Barnet, ligesom og Daaben da kan meddeles af Barnets Fader. Jordemødre eller andre Kvinder maae ikke dertil bruges, medmindre Barnets Svaghed, i Forbindelse med de øvrige Omstændigheder, skulde, forhindre at faae en Mandsperson af ovenanførte Egenskaber til at forrette Daaben.

§ 4.

Naar Barnet døbes hjemme i Huset, skal det være Præsten tilladt at gjøre saadanne Afkortninger i den foreskrevne Formular, som Omstændighederne kræve, dog at hvad der væsentlig hører til den christne Daab ingenlunde forbigaaes.

I de enkelte Tilfælde, hvor en Uordineret, i Medhold af § 3, døber. bør den Døbende, efter at have, ladet sig opgive Barnets Navn, blot navngive det, og, ved at øse reent Vand paa dets Hoved, døbe det i Navnet Faderens, Sønnens og den Hellig-Aands, samt derpaa læse Fader Vor.

Iøvrigt bør ved Hjemmedaab al mulig Værdighed og Anstændighed iagttages.

§ 5. *)

*) *Jfr. L. 13 April 1851. om Ægteskab udenfor Folke-kirken. § 10. samt L. 4 Marts 1857, om Forandring i F. 30 Mai 1828*

Saafrømt den lovbefalede Tid er udløben, uden at Barnet er blevet døbt. bør Præsten advare Faderen eller, hvis det er et uægte Barn, Moderen om at iagttage Lovens Bud, og hvis den Paagjældende ikke inden 8 Dage derefter opfylder saadan sin Pligt, bør Præsten anmelde Forsømmelsen, i Kjøbenhavn for Magistraten, men paa andre Steder for Amtmanden. - Disse øvrigheder have da at tilholde Forældrene inden 8 Dage at lade Barnet døbe, under Mulkt af 1 til 5 Rbd. Sølv til vedkommende Fattigkasse, hvilken Mulkt paalægges for hver Uge, de fremdeles sidde øvrighedens Tilhold overhørig, og hver fjerde Uge fordobles. - Ved Mulktens Bestemmelse har øvrigheden at tage Hensyn saavel til de Paagjældendes Naar, som til de Omstændigheder, der gjøre Forsømmelsen mere eller mindre tilregnelig. Iøvrigt bør denne Mulkt, saafremt den ei mindelig erlægges, hver Uge inddrives ved Udpantning, tilligemed samme Udpantnings-Gebyr, som for kongelige Skatter er bestemt. I Uformuenheds-Tilfælde afsones Mulkten efter de almindelige Lovbestemmelser.

§ 6.

*) *Forandret ved L. 4 Marts 1857, om Forandring i F. 30 Mai 1828.*

Hvor Forældrene have ladet deres Barn hjemmedøbte, bør dette dog, inden den i § 1 bestemte Tid, og under de i § 5 hjemlede Tvangsmidler, føres til Kirken og dets Daab der stadfæstes paa den hidtil brugelige Maade. Dog bør Sognepræsten, paa Grund af beviislig Sygdom, meddele Udsættelse hermed i 4 Uger, og fornye denne Udsættelse hver Gang for 4 Uger, saa ofte Beviset

gjentages for at Barnets Sundheds Tilstand endnu ikke tilsteder, at det føres til Kirken.

§ 7.

Daaben og dens Stadfæstelse i Kirken tilfalder altid, hvor intet særskilt Regulativ deri gjør Forandring, Sognepræsten i den Menighed, hvortil Barnet hører paa den Tid, Handlingen forrettes; ligesom denne og har at antegne Daaben i sin Embedsbog paa den i saa Henseende befalede Maade. Til Hjemmedaab kan derimod enhver af Menighedens Præster, og, under den i § 3 nævnte Betingelse, ogsaa Andre bruges; men naar saaledes en Anden, end en af Menighedens Præster, har forrettet en Hjemmedaab, bør Faderen, eller, naar denne er fraværende eller Barnet er født udenfor Ægteskab, den, der har forrettet Daaben, inden 24 Timer i en Kjøbstad og 4 Dage paa Landet, derom gjøre Anmeldelse til Sognepræsten, for at denne kan foranstalte den fornødne Antegnelse i Kirkebogen. Denne Anmeldelse bør indeholde en fuldstændig Forklaring om Aarsagen til at Barnet blev hjemmedøbt, og, hvis Daaben er forrettet af en Uordineret Person, bør Præsten tillige forsikre sig om, at Barnet virkelig har modtaget den christne Daab, hvorom de tilstedeværende Vidner, saavel som den, der har forrettet Daaben, skulle være pligtige, ved Møde for Præsten, om det af ham begjæres, at afgive deres Forklaring. - Foruden denne Anmeldelse til Sognepræsten, skal tillige enhver Hjemmedaab, hvad enten den forrettes af vedkommende Præst eller af hvilken anden dertil Berettiget ifølge § 3, tillige, inden foranførte Tidspunkter, anmeldes for den Kirkebetjent, som tilligemed Præsten fører Bog over de ministerielle Handlinger.

§ 8.

Forsømmes den i § 7 foreskrevne Anmeldelse, bør den Skyldige derfor ansees med Mulkt fra 1 til 5 Rbd. Sølv til vedkommende Fattigkasse efter den i § 5 nævnte øvrigheds nærmere Bestemmelse. Dersom det findes, at Hjemmedaab er valgt uden tilstrækkelig Grund, eller at man, uden nogen i § 3 hjemlet Aarsag, har ladet Barnet døbe af nogen Anden end vedkommende Præst, bør enhver af de Skyldige tiltales til at erlægge en Mulkt til Fattigkassen fra 2 til 10 Rbd. Sølv efter Sagens Beskaffenhed og deres Formuesomstændigheder.

§ 9.

*) *Jfr. L. 13 April 1851, om Ægteskab udenfor Folkekirken, § 10, og L. 4 April 1855. om Løsning af Sognebaandet, § 4.*

For at have paalideligt Opsyn med, at alle Børn betimeligen døbes i Overensstemmelse med de ovenanførte Forskrifter, bør enhver Barnefødsel, i Kjøbstæderne inden 2 Dage og paa Landet inden 8 Dage, anmeldes for den i Slutningen af § 7 ommeldte Kirkebetjent, der strax indfører saadan Anmeldelse i det Exemplar af Kirkebogen, han haver at holde, og hver Uge giver Sognepræsten Underretning om alle deslige i Ugens Løb gjorte Anmeldelser, hvorefter denne og haver at bemærke det Fornødne i sit Exemplar af Kirkebogen.

§ 10.

Foranførte Anmeldelse paaligger i Almindelighed Faderen, men hvor denne ikke er tilstede, samt naar det er et uægte Barn, da Moderen eller dem, som ere om hende og besøge de Anliggende, som denne, formedelst sin Tilstand, ikke selv kan besøge.

Forsømmelse af foranførte Pligt straffes, efter den i § 5 nævnte øvrigheds nærmere Bestemmelse, med Mulkt fra 1 til 5 Rbd. Sølv til Distriktets Fattige, med Tillæg af 1 til 5 Rbd. Sølv for hver Uge, hiin Pligts Opfyldelse maatte være tilsidesat.

§ 11.

Naar Forældrene, inden Barnet døbes, forlade det Sogn, hvori Barnet er født, have de, under det i § 10 ommeldte Ansvar, inden den i § 9 bestemte Tid fra Flytningen at regne, at gjøre Anmeldelse om Barnet for vedkommende Kirkebetjent i det Sogn, i hvilket de nu ere indflyttede, samt om den saaledes i Anledning af Bopæls Forandring skete Anmeldelse fremlægge Attest for Kirkebetjenten ved det førstmeldte Sogn, som foranstalter det Fornødne herom bemærket i Kirkebogen, og derom meddeler Sognepræsten Underretning.

§ 12.

Til ydermere Betyggelse for at behørig Anmeldelse skeer, bør i Kjøbenhavn Jordemødrene 14 Dage efter hvert Nytaar give vedkommende Sognepræster speciel Underretning om de Fødsler, hvorved de i det tilendebragte Aar have været brugte. I Forsømmelsestilfælde bødes 1 Rbd. Sølv for hver Uge, hvilken Mulkt inddrives ved Udpantning efter den i § 5 nævnte Øvrigheds Foranstaltning. - Dersom i Indberetningen nogen Fødsel findes at være udeladt, eller Tiden urigtig bemærket, bør Jordemoderen derfor tiltales og dømmes til en Mulkt af indtil 20 Rbd. Sølv til Fattigvæsenet, hvis Feilen har sin Grund i Uagtsomhed, men til højere Bøder eller efter Omstændighederne Bestillings Fortabelse, saafremt forsætlig Urigtighed er begaaet.

§ 13.

To til tre Dage, førend et Barn skal døbes i Kirken eller dets Daab sammesteds bekræftes, skal Forretningen bestilles hos Sognepræsten. - Ordenligviis bør, naar det er et ægte Barn, Faderen selv møde hos Præsten i foranførte Henseende; men er det en bekjendt Mand, kan Begjæringen og Anmeldelsen og skee skriftlig, ligesom og, hvor Faderen ei selv kan møde, samt naar det er et uægte Barn, en paalidelig Person kan sendes til Præsten, for at foranstalte og meddele det Fornødne.

- Da det derhos paaligger Præsten at paasee og overholde al mulig Orden og Nøiagtighed i Protokollernes Førelse, af hvilke Attester udstedes, hvorpaa Børnenes Vel i Tiden kan beroe, have Vedkommende uvægerligen at meddele ham alle til Forretningen hørende Oplysninger, samt, naar Forældrene ere viede udenfor Pastoratet, forevise Vielse-Attest, om han det forlanger.

- Den samme Bestilling skal ogsaa skee hos vedkommende Kirkebetjent, hvis Pligt det er at indføre Daabsforretningen i sin Embedsbog.

§ 14.

Naar Daaben eller Daabens Bekræftelse forefalder paa en Dag, da der er offentlig Gudstjeneste, bør den skee til Høimessen, og saasnart Psalmen efter Prædiken er afsjungen, medmindre Altergang finder Sted paa en saadan Dag; thi da skal, for at ikke Altergangen skal forsinkes, Daaben først forrettes, naar Kommunionen er forbi, dog førend Beslutningspsalmen synges. Dog ville Vi, i Betragtning af det større Antal Børn, som i de Kjøbenhavnske Menigheder blive at føre til Kirke, have tilladt, at det i disse Menigheder fremdeles forbliver som hidtil, at Daaben eller dennes Stadfæstelse først foregaaer, efter at Høimesse-Tjenesten er til Ende.*) *Jfr. P. 4 April 1843. § 2.*

- Paa andre Dage kan denne hellige Handling foretages, i Kjøbenhavn til hvilken Tid om Formiddagen, der regnes til Kl. 2, Præsten bestemmer, hvorved han dog, saavidt muligt, bør rette sig efter Forældrenes Ønsker og Leilighed; men udenfor Kjøbenhavn bør paa saadanne Dage A. om Almueskolevæsenet i Kjøbstæderne i Danmark, Kjøbenhavn undtagen, 29 Juli 1814 § 28 og N. for Skolevæsenet paa Landet i Danmark af samme Dato § 21 iagttages.

- Naar flere Børn paa samme Dag skulle døbes. bør dette skee i den Orden, hvori Daaben er bestilt.

§ 15.

Naar Hjemmedaab forlanges hos Præsten, bør han, saasnart skee kan, foretage denne Handling; dog bør Forældrene, hvor det behøves, skaffe ham Befordring til det Sted, hvor Daaben skal forrettes,

§ 16.

Hvor det er tvivlsomt, om et Barn retteligen er døbt, bør det døbes paa samme Maade, som ethvert andet Barn.

- Denne Regel finder og i Særdeleshed Anvendelse paa Hittebørn, og om der ved et saadant findes en Seddel, som indeholder, at det er døbt, skal dette ikke ansees som Beviis nok, men kan dog benyttes som Veiledning til nærmere Efterforskning.

§ 17.

Til Faddere ved Daaben maa Ingen antages, som ikke bekjender sig til den christelige Religion, ei heller Nogen, som ikke endnu er konfirmeret.

- Iøvrigt bør det have sit Forblivende ved Lovens 2 Bogs 5 Kapitels 5 Artikel, hvorhos der ved enhver Daab bør i det mindste være tre Vidner.

§ 18.

Ved den i § 13 befalede Anmeldelse, hvorved Fadderne opgives for Præsten, haver denne at paaagte, at ingen Uberettiget stedes til at være Daabsvidne; ligesom han og bør paasee, at intet upassende Navn, som Vedkommende kunde falde paa at foreslaae, gives noget Barn.

Iøvrigt bør hvert Barn ved Daaben benævnes ei alene Med Fornavn, men og med det Familie- eller Stamnavn, som det i Fremtiden bør bære.

§ 19.

Hvad de Børn angaaer, som for Tiden henligge udøbte eller blot ere hjemmedøbte, uden at deres Daab endnu er stadfæstet i Kirken, blive de i §§ 5 og 6 hjemlede Forskrifter ei at anvende førend 4 Uger, efterat denne Anordning paa behørig Maade er kundgjort, om end ellers den ved Anordningen givne Frist tidligere udløber.

27. december 1842.

Plak. ang. den baptistiske Sekt i Danmark
(Kancelliet.)

Det har behaget Hs. Majest. Kongen under 23. d. M. allern, at resolve saaledes: De til Os indgivne allerunderdanigste Ansøgninger om fri Religionsøvelse her i Riget for den saakaldte baptistiske Sekt kunne, i Betragtning af dens Læresætnings Afvigelse fra den augsburgske konfession, ikke bevilges; men paa det at bemeldte Samfunds Medlemmer dog ikke skulle udsættes for nogen Samvittighedstvang, ved at betages al Adgang til udvortes Gudsyndelse, overensstemmende med deres Anskuelser, ville Vi have fastsat følgende Bestemmelser:

1. Det tillades Baptisterne at stifte en særegen Menighed i Fredericia, og i bemeldte By at have Bedehus til Andagtsøvelser, overensstemmende med Sektens Lærdomme, navnlig forsaavidt Daabens og Nadverens Sakramenter angaar, naar det kun iagttages, at Daaben stedse udføres paa et indelukket Sted; det skal derhos være Menigheden overladt, selv at vælge dens Lærer eller Forstander, som dog strax efter Valget har igjennem Politimesteren og Sognepræsten i det Sogn, i hvilket Menigheden holder sine Forsamlinger, at anmelde sig for Amtmanden og Biskoppen. Iøvrigt maa - med den nedenfor under Nr. 3 ommeldte Undtagelse - ikkun Bosiddende i Fredericia optages i enighedens Samfund.

Over Menighedens Medlemmer har Forstanderen inden 4 Uger, efterat han er valgt, at meddele Politimesteren og vedkommende Sognepræst en fuldstændig Fortegnelse, ligesom han og herefter i Begyndelsen af hvert Aars Januar Maaned tilstille bemeldte Embedsmænd Af- og Tilgangslistor, saa det at til enhver Tid kan vides, af hvilke, og af hvormange Medlemmer Menigheden bestaar, samt have Tilsyn med, at dens Samlinger ikke besøges af nogen, der ikke er optagen blandt Sektens Tilhængere.

2. De paa andre Steder i Riget bosiddende Baptister skal det være tilladt at samles med hinanden til huslig Andagt, og i disse Samlinger at nyde Nadveren efter deres Ritus Dog maa de Baptister, der ønske at deltage i slige Forsamlinger, forinden de første Gang indfinde sig i samme, derom gjøre Anmeldelse til Sognets Præst, til hvem der i Henhold til Forordningen 13. Januar 1741 bør

gjøres Indberetning om Tiden og Stedet, paa hvilket Forsamlingen holdes. En lignende Anmeldelse have de paagjældende at indgive til Stedets Politivrighed, for at der fra sammes Side kan have Indseende med, at ingen andre, end Sektens Tilhængere, deri deltage, og at intet foretages, som kan være til Forargelse eller til Forstyrrelse for den almindelige Rolighed.

3. Paa det at Børn af baptistiske Forældre ikke skulle berøves det Gode strax at indlemmes i det kristelige Samfund, have Forældrene, hvad enten de ere bosiddende i Fredericia eller andensteds, inden lovbestemt Tid, i Henhold til Bestemmelserne i Forordningen af 30. Mai 1828, at lade deres Børn døbe; dog kan Daaben, forsaavidt Forældrene ikke ønske selv at foranstalte den, besørgeres af en af Øvrigheden for dette enkelte Tilfælde bestikket Værge, og kan til dens Udførelse ved Hjemmedaab paa nærmere Ansøgning imødeses Bevilling, naar Sagen enten af Forældre eller Værger maatte attraas. Hvad Undervisningen betræffer, da skulle Forældrene være underkastede den almindelige Forpligtelse til at drage Omsorg for deres Børns Skolegang. Men saafremt saavel Forældrene som Børnene, naar disse have opnaaet den modnere Alder, maatte ønske det, skal Børnenes Optagelse i den baptistiske Sekt være tilladt under den Forudsætning, at ikke derimod fra den baptistiske Menigheds Side møder Indvending; dog skulle Børnene til den Ende sendes til Fredericia, dersom Forældrene ikke allerede der ere bosiddende. Naar da Daaben der er udført, bliver det fornødne desangaaende at indføre i vedkommende Sogns Ministerialbog paa samme Maade, som det ellers skulde have været iagttaget i Henseende til Børnenes Konfirmation. Ere Børnene ikke, efter at have naaet 16 Aars Alderen, paa foranførte Maade indlemmede i det baptistiske Samfund, skulle de stedes til Konfirmation paa deres Daabsagt som evangelist-lutherske Kristne.

4. Forinden en Baptist kan vies til en Person, som bekjender sig til Landets almindelige Religion, bør Præsten paase, at den første udsteder en Revers, at lade alle Børn, som avles i et saadant Ægteskab, opdrage i den evangelist-lutherske Kirke, hvilken Revers bliver at indføre i Kirkebogen, og at forsyne saavel med begge de forlovedes, som med Forlovernes Underskrift.

5. Under Betingelse af, at de Forældre af det baptistiske Samfund, hvis Børn henligge udøbte, uden Henstand efterkomme den ovenfor under Nr. 3 givne Forskrift angaaende slige Børns Daab, ville Vi allernaadigst have dem eftergivet de Mulkter, de maatte være ifaldne i Medfør af Forordningen af 30. Mai 1828; og Vi bemyndige Vort Kancelli til i denne Henseende at foranstalte det videre fornødne.

Men iøvrigt skal det, forsaavidt ikke ved nærværende Vor allernaadigste Resolution anderledes er bestemt, i Henseende til Baptisterne have sit Forblivende ved Anordningernes Bydende, og ville Vi i Særdeleshed have Medlemmerne af det omhandlede Samfund paa det alvorligste indskærpede at afholde sig fra at gjøre Proselyter, og, under hvad Paaskud det end kunde være, ved Daaben at indlemme nogen i deres Sekt, forsaavidt det ikke kan ske i Medhold af de ovenfor givne Bestemmelser, da de ved slige Overtrædelser ikke

blot ville forspilde den dem indrømmede Frihed, men ogsaa paadrage sig Tiltale og Straf.

4. april 1843.

Kanc.-P. ang. Bemyndigelse for Biskopperne til at meddele nogle Bevillinger i kirkelig Henseende.

Det har behaget Hans Majestæt under 18de f. M. allernaadigst at resolvare:

1) at det, foruden de Undtagelser fra Konfirmationsanordningerne, som Biskopperne ved F. 23 Marts 1827 ere bemyndigede til at bevilge, endvidere for Fremtiden skal være dem overladt, at meddele Tilladelse til at antages til Konfirmation uden de i Almindelighed befalede Kundskaber, naar det er oplyst, at et Barn, der er over den anordnede Konfirmationsalder, formedelst svage Evner eller af andre, hverken det selv eller Forældrene tilregnelige, Aarsager ikke har kunnet skaffe sig bemeldte Kundskaber, men det dog er i Besiddelse af saadanne religiøse Følelser og Begreber, at det bør kunne stedes til at nyde den hellige Nadvere;

2) at Biskopperne skulle være bemyndigede til at bevilge Udvidelse af den i F. 30 Mai 1828 § 14 indeholdte særlige Bestemmelse for Kjøbenhavn, - at Daaben eller Daabens Bekræftelse, naar den forefalder paa en Dag, da der er offentlig Gudstjeneste, først skal foregaae, efterat Høimessetjenesten er tilende, - til andre Menigheder, hvor Folkemængde eller andre Omstændigheder maatte gjøre en saadan Udvidelse nødvendig; samt at saavel Afgjørelsen af de sidstnævnte Tilfælde. som Meddelelsen af de fornævnte Dispensationer i Henseende til de for Konfirmander anordnede Skolekundskaber, skal skee ved Skrivelse, og uden Erlæggelse af nogen Betaling. Hvilket herved kundgjøres til alle Vedkommendes Efterretning.

13. april 1851.

L. om Ægteskabs Indgaaelse udenfor de anerkjendte Troessamfund eller imellem Medlemmer af forskjellige Troessamfund, m. V.

§ 1.

Naar en Mand og en Kvinde, der ikke høre til Folkekirken eller til et Troessamfund, som her i Landet har af Staten anerkjendte og til at forrette Vielser berettigede Præster, ville indgaae Ægteskab, skal dette med fuld borgerlig Gyldighed kunne indgaaes for den borgerlige Øvrighed uden kirkelig Vielse.

§ 2.

Paa samme Maade kan Ægteskab stiftes imellem Personer, der høre til forskjellige, om end her i Landet anerkjendte, Troessamfund.

§ 3.

De, der ville indgaae saadant borgerligt Ægteskab, skulle herom indgive skriftlig Begjæring til Øvrigheden paa det Sted, hvor Ægteskabet agtes fuldbyrdet, nemlig til Magistraten, hvor en saadan er, og andetsteds til Byfogden, Herredsfogden eller Birkedommeren.

§ 4.

Tre Uger før Ægteskabets Indgaaelse maa det paa det Sted, hvor Bruden hører hjemme, være kundgjort til Thinge, at et saadant Ægteskab agtes indgaaet, samt for hvilken Øvrighed. Hengaaer meer end tre Maaneder efter Kundgjørelsen, førend Ægteskabet fuldbyrdes, maa den gjentages. - Forbud mod Ægteskabets Stiftelse maa anmeldes for Øvrigheden paa Brudens Hjemstavn.

§ 5.

Forinden Ægteskabet sluttes, har vedkommende Øvrighed at forvisse sig om, at den i § 4 paabudne Kundgjørelse har fundet Sted, og at intet Forbud er anmeldt, hvorhos den har at iagttage Alt, hvad der ved F. 30 April 1824 §§ 3 og 4, samt §§ 8 til 12, er paalagt den Præst, der vil foretage en Ægtevielse, alene med den Undtagelse, at der ikke skal kræves Beviis for Nydelsen af Nadverens Sakramente, samt at Attest for Udskrivning af Skolen i Henhold til nærværende Lov kan troede i Stedet for Konfirmationsattest.

§ 6.

Paa den til Ægteskabets Stiftelse berammede Dag, der, saavidt skee kan, vælges efter Brudeparrets Ønske, møder dette paa Byens Raadhuus eller Herredets (Birkets) Thingsted. Øvrigheden foreholder først begge Personer Ægteskabets Betydning, modtager derpaa deres Ærklæring, at de ville have hinanden til Mand og Hustrue, og forkynnder sluttelig, at Ægteskab mellem dem lovlig og med fuld borgerlig Gyldighed er indgaaet, alt i Overensstemmelse med en i dette Øiemed af vedkommende Ministerium foreskreven Formular. Handlingen foregaaer offentlig, og dersom Øvrigheden kun bestaaer af een Person, tilkalder den tvende Vidner. Om det saaledes indgaaede Ægteskab indføres det Fornødne i en dertil indrettet Protokol, hvoraf Udskrift paa stemplet Papir (4de Klasse Nr. 3, *) *See L. om Brugen af stplt. Papiir, 19 Febr. 1861, § 71 Iste Deel.* under øvrighedens Navn og Segl. meddeles Ægteparret som Vidnesbyrd om Ægteskabets Indgaaelse. Ligeledes meddeler Øvrigheden inden 8 Dage en Udskrift til den Sognepræst, i hvis Sogn Bruden for Ægteskabet havde hjemme, hvorefter denne indfører Bemærkning om det indgaaede Ægteskab i sin Ministerialbog,

§ 7.

For den i § 4 nævnte Kundgjørelse og Attest derom erlægges en Betaling af 2 Rbd. For den i § 6 nævnte Handling og for Udfærdigelsen af Protokoludskriften erlægges, foruden Betaling for det stemplede Papir, en

Rigsbankdaler, der tilfalder Øvrigheden, men i Kjøbenhavn Stadens Kasse. Hvis en Øvrighedsperson maa foretage en Reise til Thingstedet for denne Forretnings Skyld, udredes Befordringsgodtgørelse efter Vognmandstaxt.

§ 8.

Naar Personer af forskjellige anerkjendte Troessamfund ønske kirkelig Vielse, skal en saadan fremtidig kunne forrettes saavel af Brudgømmens som af Brudens Præst, men i første Tilfælde skal dog Anmeldelse om Vielsen skee til Brudens Præst, for at Bemærkning derom kan optages i hans Ministerialbog.

§ 9.

Ægteskab mellem Personer, der ikke høre til samme Troessamfund, maa først da finde Sted, naar de til den Embedsmand, for hvem Ægteskab indgaaes, have afgivet en Erklæring om, i hvilken Tro Børnene af deres Ægteskab skulle opdrages. Denne Erklæring tilføres den samme Protokol, i hvilken Indgaaelsen af Ægteskabet indregnes; dog kan den saaledes trufne Bestemmelse senere forandres ved Ægtefællernes fælleds Overeenskomst. Dør En af Ægtefællerne eller mister paa anden Maade Myndigheden over Børnene. da kan den anden Ægtefælle forandre den tagne Bestemmelse, dog kun forsaavidt som Kultusministeriet hertil giver sit Samtykke. Børnene skulle i ethvert Tilfælde opdrages i en Troesbekjendelse, til hvilken en af Forældrene hører, eller i Folkekirkens Tro.

§ 10.

Forældre, der ikke høre til noget af de her i Landet anerkjendte Troessamfund, og ikke ønske deres nyfødte Børn ved Daab optagne i noget af dem, skulle ikke destomindre gjøre den i F. 30 Mai 1828 § 9 foreskrevne Anmeldelse for Sognets Kirkebetjent, samt inden 8 Uger efter Fødselen under den i samme Forordnings § 5 foreskrevne Tvang opgive for Sognets Præst og Kirkebetjenten det Navn, de ville have Barnet tillagt, til Indførelse i Ministerialbogen og Kirkebetjentens Embedsbog. Ved denne Anmeldelse og Navngivelse iagttages i det Hele, hvad bemeldte. Forordning foreskriver om Daabs Bestilling, og Attest om saadan Navngivelse træder da istæetfor Døbeattest.

§ 11.

For Børn, der ikke høre til de anerkjendte Troessamfund, skal Udskrivning af Skolen træde istedetfor Konfirmationen med Hensyn til alle til Konfirmationen knyttede borgerlige Virkninger. Børn, der ikke skulle opdrages i den evangelisk lutherske Religion, kunne forlanges undtagne fra Underviisningen i denne i de offentlige Skoler, hvorimod Skolebestyrelsen paa ethvert Sted har at paasee, at Børnene ikke savne Oplysning om de moralske og almindelige religiøse Begreber, samt at de, forsaavidt de høre til et christeligt Troessamfund, erholde Kundskab om Bibelhistorien. Skulde det vise sig, at Børnene i denne Henseende forsømmes, ere Forældrene pligtige at lade dem modtage den fornødne Underviisning herom i Skolen. Forsaavidt saadanne Børn ikke have besøgt nogen offentlig Skole, kunne de, efterat have naaet 14 Aars Alder, indstilles til Prøvelse i den Almueskole, til hvilken de, efter deres

Opholdssted, nærmest høre, paa den regelmæssige Examenstid, og, saafremt de befindes at besidde den til Udskrivning fornødne Modenhed og Kundskab, erholde en Attest derom, der da træder istedetfor Udskrivning af Skolen.

§ 12.

Den ved F. 18 Okt. 1811 paabudne gejstlige Mægling imellem Ægtefolk, der søge Skilsmisse, bortfalder for dem, der for Øvrigheden erklære, ikke at høre til noget her i Landet anerkjendt Troessamfund, eller som høre til to forskjellige Troessamfund.

4. april 1855.

L. om Løsning af Sognebaandet.

§ 1.

Naar et Medlem af en Sognemenighed ønsker i kirkelig Henseende at slutte sig til en anden Præst end Sognets, bliver derved Følgende at iagttage:

§ 2.

Den Paagjældende bør træffe fornøden Aftale om Sagen med den for en vis Menighed beskikkede Præst, af hvem han ønsker de kirkelige Handlinger for sit Vedkommende udførte, og til hvem han overhovedet ønsker at vende sig som sin Sjælesørger. Efter at have ordnet det Fornødne med denne, anmelder han Sagen for Provsten, som dernæst har at meddele vedkommende Sognepræst Underretning om det indtraadte Forhold, ønsker han at vende tilbage til sit Sogns Præst, har han at gjøre Anmeldelse herom til Provsten, som derefter meddeler det Fornødne til begge Præster.

§ 3.

Fremdeles bør den Paagjældende meddele til Kirkebetjenten og til Præsten i hans eget Sogn alle til Kirkebøgernes nøiagtige Førelse fornødne Oplysninger angaaende enhver kirkelig Handling, som udføres af en anden Præst, idet Sognets Præst er forpligtet til at paasee, at Alt, hvad Lovgivningen kræver, bliver indført i Sognets Kirkebøger. Denne Meddelelse bør skee med vedlagt Attest fra den Præst, som har udført den kirkelige Handling, senest 8 Dage derefter, og Sidstnævnte bør tillige indføre Beretningen om den kirkelige Handling i sit Sogns Kirkebog, dog uden Nummer i vedkommende Rubrik, undtagen forsaavidt Konfirmationen angaaer. Forsømmelse af den omhandlede Meddelelse straffes efter Øvrighedens nærmere Bestemmelse med Mulkt til Distriktets Fattige af 1 til 5 Rd., med Tillæg af 1 til 5 Rd. for hver Uge, denne Pligts Opfyldelse maatte være tilsidesat.

§ 4.

Anmeldelse om Børns Fødsel gjøres for den Kirkebetjent, der fører det ene Exemplar af Kirkebogen, og af ham for Præsten i det Sogn, hvor Barnet er født.

efter F. 30 Mai 1828 § 9. Sidstnævnte paahviler det at, gjøre den i bemeldte F.'s § 5 foreskrevne Anmeldelse, saafremt han ikke ved Udløbet af den i F. foreskrevne Frist modtager den i ovenstaaende § 3 omhandlede Meddelelse om Barnets Daab. Ligeledes tilkommer det Sognepræsten i det Sogn, hvor Bruden har sit Hjem, at foretage Lysningen til Ægteskab, i hvilken Henseende Bestemmelserne i F. 30 April 1824 § 14, angaaende hvad der skal iagttages, naar Brudevielsen efter Bevilling udføres af uvedkommende Præst, skulle komme til Anvendelse, forsaavidt de lade sig forene med Indholdet af denne Lov. Skudsmaalsbøger autoriseres af den Præst, af hvem Barnet er konfirmeret, hvorimod den i L. 10 Mai s. A. § 60 befalede Paategning af samme paa Landet skeer af Sognets Præst. Ligeledes paaligger det denne at gjøre de lovbefalede Indberetninger om Fødsler, Daab, Brudevielser og Dødsfald, samt at meddele Attester i Form af Udskrifter af Kirkebogen, undtagen forsaavidt Konfirmationen angaaer, hvorom Indberetning afgives og Attest meddeles af den Præst, der har foretaget den. § 5. Den i F. 18 Oktbr. 1811 foreskrevne Mægling i Sager angaaende Separation eller Skilsmisse mellem Ægtefolk foretages af den af dem i Medfør af denne L. antagne Sjælesørger, hvem det ligeledes tilkommer at meddele de Vidnesbyrd, der maatte forlanges om de Paagjældendes Vandel og Forhold, hvilke dog efter Omstændighederne bør fuldstændiggjøres af Sognets Præst.

§ 6.

Det Paagjældende Menighedsmedlem vedbliver fremdeles at yde til sit eget Sogns Præst og Kirkebetjente alle kirkelige Afgifter, der hvile paa Eiendom og Næringsbrug i Sognet, saasom Tiende eller Tiendes Vederlag, Smaaredsel, Nannest og deslige faste Indtægter paa Landet saavelsom Præstepenge i Kjøbstæderne. De nuværende Præster og Kirkebetjente vedblive derhos at oppebære Høitidsoffer samt kirkelige Akcidentser ogsaa for de Handlinger, hvortil deres Tjeneste ikke begjæres, saalænge de forblive i vedkommende Embeder. Men efter deres Afgang fra disse erlægges Høitidsoffer og Akcidentser alene til den Præst, til hvem de Paagjældende have sluttet sig. saavelsom til vedkommende Kirkebetjente i denne Præsts Sogn. Det Tab, som et Skolelærerembede herved maatte lide, erstattes ved Ligning paa sædvanlig Maade. Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet bemyndiges til at udfærdige de Regulativer om Præstepenge i Kjøbstæderne, som denne Lov maatte gjøre nødvendige.

4. marts 1857.

L. om Forandring i F. om Daaben af 30 Mai 1828.

§ 1.

De i F. 30 Mai 1828 §§ 5 og 6 anordnede Tvangsmidler for Forældre, der ikke inden den i bemeldte F.s § 1 foreskrevne Frist efterkomme den dem paahvilende kirkelige Forpligtelse til at lade deres nyfødte Børn døbe, skulle for Fremtiden bortfalde.

§ 2.

De i § 1 ommeldte Tvangsmidler ville derimod fremdeles komme til Anvendelse paa saadanne Forældre, naar de ikke i det Seneste inden et Aar efter Barnets Fødsel for Sognets Præst og Kirkebetjent opgive det Navn, de ville have Barnet tillagt, til Indførelse i Kirkebøgerne, og skal da en Udskrift af disse, forsaavidt Barnet ikke senere maatte blive døbt, i alle borgerlige Forhold træde istedetfor Daabsattest.

30. november 1857.

L. om Ophævelse af Daabens Nødvendighed som Betingelse for Arveret.

§ 1.

Den i D. L. 3. 5 – 2 - 30 og 31, sammenholdt med F. 4 Juni 1828, indeholdte Bestemmelse om, at Daaben skal være Betingelse for Arveret, bortfalder, Heller ikke skal Undladelse af lovbefalet Anmeldelse til Kirkebogen om et Barns Fødsel medføre Fortabelse af Arveret.

§ 2.

Nærværende L. bliver uden Indflydelse paa Afgjørelse af Spørgsmaal om Arveberettigelse efter Personer, der allerede ere afgaaede ved Døden, saavel som om Arveberettigelse, begrundet paa allerede afdøde Personers Arveret.
